

Ankete bi morale, temeljem statističkih metoda, pokazati kakvo i koliko je povjerenje građana prema određenoj političkoj opciji. Međutim, rezultati anketa pokazuju kako postoje dramatične razlike što dovodi u pitanje njihova opravdanost, osim u manipulativne svrhe. Pogledajmo zašto je to tako.

Da bi mogli procijeniti povjerenje građana morate u prvom koraku izabrati slučajan uzorak. Statističari to zovu ne-pristran pristup. To je moguće samo i jedino ako i samo ako anketari, sukladno zakonu velikih brojeva i vjerojatnosti, nasumice izaberu uzorak. Recimo da smo upravo slučajnim uzorkom izabrali tisuću građana kako bi im postavili pitanja koja su od interesa za naručitelja ankete. (U stvarnosti tvrtke koje naručitelji angažiraju, u najvećem broju slučajeva imaju ograničeni imenik što pokazuje podatak da su poneki građani anketirani desetak puta što je, u statističkom pogledu, nezamislivo.) Ukoliko od tisuću anketiranih 20% odbije dati odgovore u svojoj analizi morate naznačiti da se je anketi odazvalo 800 građana sa svim posljedicama po rezultat ankete. Nadalje, odgovori na pitanja ne znače da su anketirani građani iznijeli svoje mišljenje. Zato je potrebno prilikom sastavljanja ankete postaviti „osigurače“ koji će pokazati da li je anketa valjana ili nije. Ukoliko je postotak veći, recimo polovina anketiranih ne želi surađivati, od ankete valja odustati. Upravo tu i takvu situaciju imamo u stvarnom životu. To bi bilo moguće riješiti jedino da se anketiranim ponudi naknada za ispunjenu anketu, ali bi ih tada bilo daleko manje. Zapravo anketa nije uspjela ni u slučaju kad 20% anketiranih odbije surađivati. Razlog je tome jednostavan – mi ne znamo niti smijemo pretpostaviti da su građani koji su odbili sudjelovati u anketi raspoređeni tako da ne mijenjaju konačni rezultat. U slučaju pitanja: tko će biti načelnik? 20% predstavlja dramatičnu manjkavost. Å Kada bi 20% anketiranih bilo raspoređeno tako da ne mijenjaju konačan rezultat tada organizatori ankete nisu predložili, u ekonomskom pogledu, najučinkovitiji način testiranje građana. Prema tome, uzorak nije reprezentativan pa vjerojatnost (obično 95%) i moguće odstupanje od rezultata ankete nije točno iako, za one koje ne poznaju statističke metode, djeluje impresivno. Tako dolazimo do zaključka kako način provođenja ankete, u metodološkom pogledu, nema smisla i kako je cilj naručitelja da samo i jedino manipulira građanima. To bi valjalo zakonski zabraniti jer neistinita anketa predstavlja ugrozu cjelokupnog izbornog i demokratskog sustava. Sjetimo se staljinističkog pristupa statistici kada su stalno i uporno rezultati bili baš onakvi kako je to predvidio nepogrešivi dug Staljin.